

2.11.2020

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
Teollisuusyksikkö
Kaivokset

kirjaamo@tukes.fi

Lausuntopyyntö, Oriveden kaivoksen jätettä sisältävän louhoksen kaivamisen edellytykset kaivosturvallisuuden kannalta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on ympäristönsuojelulain valtion valvontaviranomaisena edellyttänyt Dragon Mining Oy:n Oriveden kaivoksesta esille tulleen ympäristöluvan vastaisesti sijoitettujen jätteiden tarkempaa tutkimista. Koska yhtiö ei ole kehotuksesta huolimatta jatkanut jätetäytön tutkimista ELY-keskuksen edellyttämällä tavalla, on ELY-keskus tehnyt 14.7.2020 ympäristönsuojelulain nojalla hallintopakkopäätöksen, jolla yhtiö on määrätty jatkamaan tutkimuksia kaivamalla jätetäyttöä ylimmän 5 metrin osalta. Yhtiö on kieltäytynyt jatkamasta tutkimuksia määräyksen mukaisesti ja esittänyt kieltäytymisensä tueksi mm. kaivosturvallisuusviranomaisen turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES), antaman lausunnon jätetäytön kaivamisen edellytyksistä.

ELY-keskus pyytää TUKES:ilta lisätutkimusten edellytyksistä tarkentavaa lausuntoa kaivoksen jätetäyttöä ja jätteiden käsittelyä koskevien uusimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Asian tausta ja aikaisempi käsittely

Asian tausta ja aikaisemmat vaiheet on esitetty ELY-keskuksen hallintopakkopäätösasiakirjassa 14.7.2020 (liite 1).

Dragon Mining Oy:n vastaus hallintopakkopäätöksen johdosta ja TUKES:in lausunto 19.8.2020

Dragon Mining Oy esitti 1.9.2020 työsuunnitelman, jossa se vastasi ELY-keskuksen määräykseen, ettei sen mielestä louhostäytön kaivamiselle ja muulle vastaavaa vaaraa aiheuttavalle työmenetelmälle ole työturvallisuusedellytyksiä, ja ettei lisätutkimuksille ole edes ympäristövaikutuksiin ja hallintopakkosäännöksiin liittyvää tarvetta.

Työsuunnitelman liitteenä Dragon Mining Oy esitti mm. TUKES:ilta pyytämänsä lausunnon (19.8.2020). Dragon Mining Oy pyysi TUKES:in lausuntoa siitä, mitä edellytyksiä työskentelyn jatkamiselle nyt jo

tyhjennetyssä Oriveden kaivoksessa on, sekä mitä edellytyksiä jätteiden poistamiselle yläkautta kaivamalla tasolta 66 alaspäin on.

Lausunnossaan TUKES mm. kuvaa kaivosturvallisuutta koskevat toimenpiteet, joita tyhjentäminen edellyttäisi kaivosyhtiöltä ja arvioi toimenpiteiden jälkeen jäävää kaivosturvallisuusriskiä.

Loppulausumassaan kaivosyhtiölle TUKES totesi, että Oriveden kaivoksen lupamääräysten vastaisen kaatopaikan siivoamiselle louhoksen yläosista on kaivosturvallisuuden vaatimukset täyttävät edellytykset heikot.

TUKES myös totesi, että ellei saatujen näytteiden perusteella ole odotettavissa tulevaisuudessa kaivoksen sulkemisen jälkeen ns. jätelouhoksen osalta merkittäviä ympäristöriskejä, kaivosviranomaisen kieltää työskentelyn ns. jätelouhoksen alueella.

TUKES on lausunnossaan 19.8.2020 sivunnut louhoksessa olevan jätteen laatua ja mahdollista ympäristöriskiä. ELY-keskuksen käsitys on, että TUKES on antanut lausunnon kaivosyhtiön toimittamien tietojen perusteella, siltä osin kuin se koskee jätteiden käsittelyä ja laatua.

ELY-keskuksen käytettävissä olevat tiedot

ELY-keskus on perustanut omat käsityksensä eri toimenpiteiden toteutettavuudesta siihen, miten kaivosturvallisuutta on toistaiseksi toteutettu Oriveden kaivoksen jätteiden poistamisessa ja jäljellä olevan jätetäytön kairaustutkimuksissa. 24.1.2019 Dragon Mining Oy ilmoitti ELY-keskukselle, että kaatopaikan siivoamista varten oli tehty valmistelevat työt, jotka sisälsivät tason -66 tukemistyöt. ELY-keskuksen käsitys on ollut, että nämä ovat tuolloin olleet työturvallisuuden kannalta riittävät -66 tasolla kaivosyhtiön henkilökunnan, konsultin, urakoitsijoiden ja viranomaisten työskentelyä varten. Myös ELY-keskuksen virkamies on tällöin päästetty alueelle, minkä johdosta ELY-keskuksella on ollut aiheutta olettaa, että kohde on tältä osin turvallinen.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan ns. jätekuilu on tarvittaessa tyhjennettävissä esimerkiksi kokonaan uuden vinotunnelista käsin tarkoitusta varten louhittavan tunnelin kautta. ELY-keskus katsoo kuitenkin, että mahdollisia ratkaisuja varten on jätteen laadusta ensin hankittava riittävät ja luotettavat tiedot.

ELY-keskuksen käsitys siitä, että jätetäytön laatu on toisenlainen kuin kaivosyhtiö on esittänyt ja se että jäte saattaa aiheuttaa haitan ympäristölle on perustunut mm. siihen, että 66-tasolta poistettu jäte todettiin sekajätteeksi. ELY-keskus on pitänyt todennäköisempänä, että käytäntö on ollut samanlainen jo aikaisemmin kaivoksessa vielä olevan jätetäytön muodostumisen aikana. Edelleen epäily on perustunut havaintoihin, joita on voitu tehdä silmämääräisesti kairaustutkimusnäytteiden materiaalista välittömästi kairausten

yhteydessä ja kairausnäytteiden esikäsittelyn yhteydessä laboratorioissa.

ELY-keskus toteaa myös, että se on edellyttänyt kaivoksen jätetäytön osalta vastaavanlaisia tutkimuksia kuin maan pinnalla sijaitsevien vanhojen kaatopaikkojen tutkimuksissa on yleisenä käytäntönä. Käytäntönä on tehdä kairaus- ja pohjavesiputkiasennusten ja -analyysien lisäksi tutkimusta kaivamalla. ELY-keskuksen käsityksen mukaan kaivoksessa olevat jätteet ovat toistaiseksi olleet veden koskemattomissa, minkä vuoksi jätteiden laatua ei voida arvioida vesinäytteistä.

ELY-keskus on saanut kuluvan syksyn (2020) aikana myös lisätietoa kaivoksessa olevien jätteiden laadusta ja toiminnan aikaisesta jätteiden käsittelystä. Neljä kaivoksessa työskennellyttä henkilöä on syyskuussa 2020 ottanut yhteyttä ELY-keskukseen ja ilmoittanut halunsa antaa suullista selvitystä asiasta hallintolain tarkoittamalla tavalla. ELY-keskus on ottanut suullisen selvityksen vastaan 25.9.2020. Selvitys on kirjattu muistioon, jonka ELY-keskus liittää tämän lausuntopyyntöön liitteeksi (liite 2). **Muistio on Sisä-Suomen poliisilaitoksen 26.10.2020 pyynnön ja julkisuuslain mukaisesti salassa pidettävää esitutkinta-aineistoa, joten muistiota sekä asiakirjana että sisältönsä osalta pyydetään käsittelemään salassa pidettävänä myös TUKES:issa lainsäädännön mukaisesti.**

LAUSUNTOPYYNTÖ

TUKES on lausunnossaan 19.8.2020 esittänyt kaivosyhtiölle toimenpiteitä, jotka olisivat edellytyksenä ns. jätelouhoksen ylhäältä päin tyhjentämiseen, mutta toisaalta se on päätenyt kieltämään työskentelyn ns. jätelouhoksen alueella, ellei jo saatujen näytteiden perusteella ole odotettavissa merkittäviä ympäristöriskejä kaivoksen sulkemisen jälkeen.

ELY-keskus katsoo käytettävissä olevien tietojensa perusteella, että se ei ympäristövalvontaviranomaisena toistaiseksi voi luotettavasti arvioida jätetäytön aiheuttamaa riskiä, vaan arvioinnin tulee perustua vastaaviin tutkimuksiin kuin muidenkin vanhojen kaatopaikkojen riskien arviointi perustuu. Myös kaivosyhtiön vireille paneman jätetäytön pysyttämistä koskevan ympäristölupahakemuksen käsittelyssä tulee jätteen koostumusta ja laatua koskevilla luotettavilla tiedoilla olemaan keskeinen asema. Näin ollen tutkimusta tulisi jatkaa ELY-keskuksen edellyttämällä tavalla.

ELY-keskus pyytää TUKES:in lausuntoa siitä, pitääkö TUKES edelleen riittävinä toimenpiteitä, joita se lausunnossaan 19.8.2020 piti edellytyksenä jätelouhoksen tyhjentämiselle ylhäältä päin 5 metrin syvyyteen saakka.

Koska TUKES arvioi esittämiensä edellytysten jälkeen edelleen jäljelle jäävän riskiä, pyytää ELY-keskus arvioimaan sitä, millaisia toimenpiteitä tarvitaan näiden riskien saamiseen hyväksyttävälle tasolle.

Vielä ELY-keskus korostaa sitä, että lausuntoa pyydetään ELY-keskuksen määrittämien toimenpiteiden toteutuksen teknisistä mahdollisuuksista ja tarvittavista toimenpiteistä kaivosturvallisuuden kannalta. Ympäristövalvontaviranomaisen näkökulmasta kaivoksessa olevia jätteitä koskevaa ratkaisua ei käsitellä teknis-taloudellisin perustein.

Lausunto pyydetään antamaan 27.11.2020 mennessä.

Lopuksi

ELY-keskus haluaa vielä korostaa, että kaivosturvallisuus on aina kaivosyhtiön vastuulla ja toimenpiteillä täytyy olla kaivosturvallisuutta valvovan viranomaisen hyväksyntä. ELY-keskuksen tehtävä on ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla annettujen päätösten ja lupamääräysten noudattamisen valvonta niissä puitteissa, jotka muu lainsäädäntö antaa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Vesa Hyvärinen, puh 0295 036332, sähköposti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen ympäristönsuojeluyksikössä.

Asiakirjan hyväksyntä

Asian on esitellyt ylitarkastaja Vesa Hyvärinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Tuija Sievi-Korte. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Liitteet

1. ELY-keskuksen hallintopakkopäätös 14.7.2020
2. Muistio suullisen selvityksen vastaanotosta 25.9.2020 ELY-keskuksessa (**SALASSA PIDETTÄVÄ**)

Tämä asiakirja PIRELY/6761/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/6761/2015 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hyvärinen Vesa 02.11.2020 12:24

Ratkaisija Sievi-Korte Tuija 02.11.2020 12:25